Vatana Se Banara Sa Jüjini Vudu Ni Ta Lua

1 1 Ta kukutia Banara sa jüjini vudu
ni ta lua, no pisipeta taba ka kuo ta
rani. 2 Vudu ni ta lua koroveta zareo
gadoe ba nanaziae. Rupa sa sapini zira
loka püu, no Potae Banara sa galava
ta küküpae loka. 3 No Banara sa lilio,
sase iati güi, "Ma me tavata," no
tavata sa me. 4 No Banara sa ri tavata
sa nöe, no sa kulani. Sinani güi sa
viliki rupa no tavata. 5 Güi sa külüni
tavata "tava", no rupa güi sa külüni
"kuse". Sa beto la viluvilu na kuse, sa
me marisasa - tüni tava kenaka.
6 No Banara sa lilio napu, sase
iati, "Ma kuo mülükanae ma kolokolo
sasiva nanaziae sipaza, ma viliki loka,
se loka ma tavota ta kere nüni, zaka
no soka se," sase. No sa voto. 7 Banara
sa jüjini mülükanae sa viliki loka, sa
vote loka sa kuo soka no loka sa kuo
zaka se. 8 No güi sa külüni mülükanae
iati "rani". Sa beto la viluvilu na kuse,
sa me marisasa - tüni vakerea tava.
9 No Banara sa lilio napu, "Loka sa
kuo ta sarajolea rani ma varaququni ta
köke nüni, se ma vinatao lua kava,"
sase. No sa voto. 10 Güi sa külüni lua
"vudu", no loka sa kuo varaququni güi
sa külüni "tikava". Banara sa ri zira
peta güi sa jüjini ka nöe, no güi sa
kulani. 11 No güi sa lilio napu, "Lua
ma potoe me taba nanaziae dira zira
peta vuvune, zira peta vuvune sa zare
bosoe, no zira sa zare bülia se," sase.
No sa voto. 12 Sasiva tüni, lua sa potoe
me taba nanaziae peta vuvune, zira sa
zare bosoe, no zira sa zare bülia dira.
Banara sa ri zira peta güi sa jüjini ka
nöe, no güi sa kulani. 13 Sa beto la
viluvilu na kuse, sa me marisasa - tüni
vatului tava.
14 Banara sa lilio napu, sase,
"Mara kuo ta rani kavia peta mara
tavata, mara viliki tava na kuse, no
mara vatakabola zoe dira zira sada,
kutia dira zira tava, zira gave, no zira
sada ta loboroe gave. 15 Zira mara
varara ta rani, mara vatavate vudu ni
ta lua," sase. No sa voto. 16 Sasiva
iati, Banara sa jüjini kere tavata püu,
kiku sa matani tava, no vokene sa
matani kuse se. Güi sa jüjini vile zira
sisiriputu. 17 Banara sa türü zira tavata
iati ta rani se mara vatavate vudu ni ta
lua, 18 mara matani tava na kuse, mara
viliki tavata no rupa. Güi sa ri zira
peta güi sa jüjini ka nöe, no sa kulani.
19 Sa beto la viluvilu na kuse, sa me
marisasa - tüni vavatia tava.
20 Banara sa lilio napu, "Mara
poda me ta loka taba nanaziae dira
zira peta ka tu ta loka, no zira roroko
mara poda ta mülükanae," sase. No

1:3 2 Kor 4:6 **1:6-8** 2 Pit 3:5

sa voto. 21 Banara sa jüjini zira peta
püpüu ka kuo ta loboro kolo, no taba
nanaziae dira zira peta ka tu ta loka,
no taba nanaziae dira zira roroko ka
riri ta mülükanae se. Güi sa ri zira
peta güi sa jüjini ka nöe, no güi sa
kulani. 22 No güi sa manani zira, sa
vötöni vini zira, "Zira peta ka tu ta
loka mara saqi, mara zadava vataba,
mara vapoda loka tikava, no zira
roroko mara nokonokoro taba, mara
zadava vile se," sase. 23 Sa beto la
viluvilu na kuse, sa me marisasa – tüni
valimae tava.
24 Banara sa lilio napu, "Mara
poqele me ta lua taba nanaziae dira
zira peta popora ka kapa, no taba
nanaziae dira zira peta ka qaqara, ka
piru, zira ka püu no zira ka vasiki se,"
sase. No sa voto. 25 Banara sa jüjini
taba nanaziae dira zira peta popora ka
kapa, no taba nanaziae dira zira peta
ka qaqara, ka piru, zira ka püu no zira
ka vasiki se. Banara sa ri zira peta güi
sa jüjini ka nöe, no sa kulani.
26 Banara sa lilio napu, "Sinani ra
ma jüjini bose. Bose ma siva maka
ra, ma siva nanaziaqu ra. Güi ma
zare nae karaputa, ma matani zira
kuate, zira roroko, zira peta popora
ka kapa, no taba nanaziae dira zira
peta ka qaqara, ka piru, zira ka püu
no zira ka vasiki se," sase. 27 Sasiva
tüni, Banara sa jüjini bose, sa vasivani
nüpü tani. Güi sa jüjini leke no qole,
28 no sa manani ziru, sa vötöni vini
ziru, "Maburu vazadivi sua, se zira
sukutui miburu mara kuo ta taba nüni
ta vudu ni ta lua, no mara matani,
mara gatetae vudu ni ta lua se. Ra ma
vamajili raburu, maburu matani zira
kuate, zira roroko, zira peta popora,
no zira taba peta ka qaqara, ka piru,
zira ka püu no zira ka vasiki se. 29 Ra
ma make raburu taba nanaziae dira
zira peta vuvune sa zare bosoe, no
taba nanaziae dira zira vuqata, ma
miburu petanigaki. 30 Ba zira taba peta
popora, zira peta ka qaqara, zira peta
piru no zira roroko se, ra ma make
zira taba nanaziae dira zira peta ka
poto, ka tutu, ma dira petanigaki,"
sase. No sa voto. 31 No Banara sa
ri pisipeta taba güi sa jüjini, no ka
nöe vapuni to, no güi sa kula varuka.
Sa beto la viluvilu na kuse, sa me
marisasa – tüni vavonomoe tava.

2 1 Sasiva iati vudu ni ta lua, rani,
no pisipeta taba ka kuo ta loboroe
diru se, ka busi. 2 Ta vavitui tava
Banara sa vabusi zira peta güi sa
jüjini, no ta tava nagüne güi sa zino
ta nae jaju. 3 No Banara sa manani
no sa vatübü vavitui tava, bati ta
tava nagüne güi sa vabusi jüjinia zira
pisipeta taba ta lua no ta rani, no güi
sa zino ta nae jaju.
4 Sasiva tüni to kukutia vudu ni ta
lua no pisipeta taba ka kuo ta rani se.

Baroe Ni Idini

Sada Bovoe Banara sa jüjini mana
vudu ni ta lua no pisipeta taba ka kuo
ta rani, 5 sa ba kizao ka peta vuvune
ta lua, koroveta toqolo meo ka püti
ta lua, bati Bovoe Banara koroveta
vameo miqa, no koroveta kuio bose
ma zituni lua. 6 Tuna koroveta meo
miqa, ba kasuku sa poka me ta lua no
sa vamuqiti vapuni vudu ni ta lua.

1:26 1 Kor 11:7 **1:27** Mat 19:4; Mk 10:6 **1:27-28** Jen 5:1-2 **2:2** Ib 4:4,10
2:2-3 Ek 20:11

7 No Bovoe Banara sa gara lua, sa
pobo, no sa jüjinini lua köke bose leke.
No güi sa nasapua la ta zine bose
nasapuae tu, no bose sa pale tu.
8 No Bovoe Banara sa jüjini köke
baroe ta vudu ni Idini, ta karepa sa
pokae me kiku, no güi sa türü ta
nüni nagüne bose güi sa jüjini. 9 Güi
sa vapoto me ta lua taba zira gazu ka
doro nöe no sa zare bülia dira ka nöe
ta gükia. Ta loboroe baroe sa kui vile
gazui tu, no gazu vutinia nöe no roka
se.
10 Köke vuru sa kuo ta vudu ni
Idini, sa vamuqiti baroe; sa kisini sipa
Idini, sa tavota vati. 11 Zitene vuru
kenaka, vuru ni Pisoni, sa liqiti vudu
ni Havila. 12 Ta nüni iati sa kui qolu
nöenöe, no pupurae gazu zira bose
ka vamajili, no zira katura malemale
nöenöe sasiva najala. 13 Zitene vakerea
vuru Qioni, sa liqiti vudu ni Kusu.
14 Vatului vuru Taigirisi, ka vini, sa
tae ta karepa sa pokae kiku ta
vudu ni Asiria. Vavatia vuru, vuru ni
Iuparetesi, ka vini.
15 Sinani Bovoe Banara sa köpe la
bose güi sa jüjini mana, no sa türü güi
ta baroe ni Idini, ma zituni baroe no
ma ritüki se. 16 Güi sa kia nae tamana
ta kui bose, sase, "Re mo güki vapuni
bülia dira zira taba gazu ta baroe.
17 Ba köke to gazu vutinia nöe no roka,
mana ko güki bülia. Ba re ko güki
bülia tüni, re mo le to ta tava nagüne,"
sase Banara.
18 Sinani Bovoe Banara sa pijo
vile, "Kama nöeo bose ma kuo veke
tani. Ra ma jüjini mikini güi köke
varatatavisi ma kuo vona güi, ma
varakitaki ta kui güi," sase. 19 Sase tüni
güi, Bovoe Banara sa gara no sa pobo
vile lua, sa jüjini vapuni taba nanaziae
dira zira peta piru no zira peta popora
ka kapa, no taba zira roroko, sa köpe
me zira ta kui bose leke, ma gate
ava zitene ma külüni zira. Sasiva tüni,
zira peta taba ka pale tarazitonoe dira.
20 Güi si, bose sa tarazitененi vapuni
tabae dira zira peta popora ka kapa,
zira roroko no zira peta piru se. Ba
kizao nito köke ta zira sa gae ma
vikikui vona no tavisi güi.
21 Sinani Bovoe Banara sa vapümu
tivini bose leke, no sada güi sa
pamu, Banara sa palekisini köke puda
raqaraqae, no sa kupinini zio ta nüni
sa taqala. 22 Güi sa jüjini köke qole ta
raqaraqae güi sa pale ta kui leke, no sa
köpe me qole ta kui güi. 23 No sase iati
leke,

"Sinani to, iati köke bose sasiva
nanaziaqu ra,
Pudae pudaqu ra, no zioe zioqu ra.
'Qole'[a] ra ma taraziteneni güi,
Bati ka pale vajolo güi ta kui leke,"
sase.

24 Iati to zozoe se leke sa kisini tamae
na tinae no sa kuo vaköke ta kui nae
qole, se ziru muru köke to.
25 Ziru kuru sosole vatokere, ba
kama mamaqatae diru.

Vavakioto Ta Bose

3 1 No dole sa poro viloso varuka, sa
tiani zira taba vile peta piru Bovoe
Banara sa jüjini. No sase iati dole ta
kui qole, "Avase, sa tuna Banara sa
pijoni raburu, kasi miburu güki bülia
köke gazu sa kuo ta baroe, sase, ba?"
2 Qole sa vatavule la ta kui dole,
"Raru kuru majala güki bülia dira zira
gazu ka kuo ta baroe, 3 ba köke to
gazu sa kuo ta loboroe baroe, Banara
sa pijo, 'Kasi miburu güki, kasi miburu
tibe se, bülia gazu tüni. Ba sada
raburu maburu güki bülia gazu tüni,
maburu le to,' sa vini raru Banara,"
sase.
4 Dole sa vatavule la ta kui qole,
"Iati kama tunavo. Raburu kama le
miburu. 5 Banara sa pijo mana peta
iati bati güi sa vutini, ta sada raburu
kaburu güki bülia gazu iati, miburu
nanana ma tadiki, ma tavata, no

[a] **2:23** Ta lilio ni Iburu vuanae lilio "qole" no lilio "leke" se sa vatana varaviru.

2:7 1 Kor 15:45 **2:9** Rev 2:7; 22:2,14 **2:24** Mat 19:5; Mk 10:7-8; 1 Kor 6:16; Ep 5:31
3:1 Rev 12:9; 20:2

raburu maburu siva to zira ban̲ara,
maburu vutini peta sa nöe no peta sa
roka se," sase.
6 Qole sa ri gazu iati sa doro nöe,
no zira bülia ka vakulani mate bose,
no sanöe gükia, no güi sa nanana
sanöe varuka güi ma pale taroe. Sase
tüni, güi sa pale kavia bülia, no sa güki
tani. No kavia güi sa make nae leke,
no güi sa güki vile. 7 Sada ziru kuru
güki sipa, da se diru nanana sa tadiki,
no ziru kuru vutini kuru sosole. No
ziru kuru töqö zira vurin̲i gazu, kuru
sapinini tininidiru.

8 Ta tarapurui vudu, ziru kuru
gate qutuqutui Bovoe Ban̲ara sada güi
sa zolelalu ta baroe, no ziru kuru
kopekani güi ta loboroe dira zira gazu.
9 No Bovoe Ban̲ara sa külü la leke, "Bi
ko kui re ne?" sase.
10 Sase iati leke, "Ra ko gate
qutuqutumu re ta baroe. Ra ko zisi no
ko kopekani namu, bati ra ko qola, ko
sosole," sase.
11 Sase iati Ban̲ara, "Ade sa pijoni
namu re ko sosole, ne? Avase, re ko
güki bülia gazu ko vatübüni namu ra,
ba?" sa vini.
12 Sase iati leke, "Qole re ko jüjini
makani sa maka ra bülia, no ra ko
güki," sase.
13 Bovoe Ban̲ara sa tanani qole,
"Avase re ko jüjini peta iati, ne?" sase.
Qole sa vatavule la, "Sa n̲ipisini
maka dole ti se güi ra ko güki ne,"
sase.

Ban̲ara Sa Varatanaeni Zira Taratulu

14 Sinani sase iati Bovoe Ban̲ara ta
kui dole,
"Bati re ko jüjini peta iati, re mo
lipulipu.
Ta loboroe dira zira peta qaqara
taba,
Re to mo pale dan̲o iati:
Pasi sinani re mo zautuni manamu
ta lua,
Mo güki to lua tabasada.
15 Ra ma vini raburu qole maburu
varakulikulia,
Zira sukutui güi no zira sukutumu
re mara varakanae tabasada.
Sukutu varasomae güi ma tuki
müqü butumu re,
No re mo lobe vobe zikinidira,"
sase.

16 No Ban̲ara sa pijoni qole,
"Re mo pale taka sada ko taru,
Mo pale vara sada ko vapodo sua;
Ba namu sökö ma la ta kui namu
leke,
No namu leke ma bovoeni namu,"
sa vini.

17 No sase vile iati Ban̲ara ta kui
Adama,[b]
"Re ko gate gübüni lilio ta namu
qole,
No ko güki bülia gazu ra ko
vatübüni namu.
Bati re ko zito peta iati, ra ma
dön̲öni lua.
Re mo jaju vakaraputa ta n̲avae
namu tu güi
Bo pale ta lua petanigaki sa gae
namu.
18 Mara poto me ta lua zira bubusu
no sata lojo,
No re mo güki petanigaki piru sa
kuo ta siniqa.

[b] **3:17** Adama: zozoe ziten̲e Adama ta lilio ni Iburu, "leke," ka vini.

3:13 2 Kor 11:3; 1 Tim 2:14 **3:15** Rev 12:17 **3:17-18** Ib 6:8

19 Re mo jaju vakaraputa, ma n̲ajileke
tininimu bo pale namu
petanigaki,
Pasina ta sada re mo vule napu la
ta lua,
Ta n̲üni ra ko jüjinini mana namu.
Bati ra ko jüjini mana namu ta lua
si,
No ma lua napu tininimu," sase
Ban̲ara.

20 Adama sa taraziten̲eni nae qole
Ivi,[c] bati güi sa tinaedira zira bose
taba ka pale tu. 21 No Bovoe Ban̲ara
sa jüjini mikini Adama no nae qole
zira bobote küpae peta popora, no sa
vaboboteni ziru.

Ban̲ara Sa Sore Kisini Adama Na Ivi Ta Baroe Ni Idini

22 Sinani Bovoe Ban̲ara sase,
"Sinani bose sa pale taroe no vutini
se no sasiva to köke ta zita. Kasi dia
vamöo güi ma kajara la ma pidiki no
ma güki vile bülia gazui tu, se güi ma
tu taba sadasada," sase. 23 Sase tüni
güi, Bovoe Ban̲ara sa sore kisini la
bose ta vudu ni Idini, no sa vine güi
ma la jaju ta lua n̲üni güi sa bosea
mana me.
24 Ban̲ara sa sore patini la bose.
Ta karepa sa pokae me kiku ta baroe
ni Idini, güi sa türü zira matizana
"serubimu," ka vini, no köke lato n̲ava
sa qalae nako, sa sisolo ta tabae repa,
se ma side ka bose ma me vatan̲a ta
gazui tu.

Old Testament Selections
and
The New Testament
in
Babatana
Choiseul, Solomon Islands

ISBN 982 217 368 7

New Testament 1983, 2000
Shorter Bible 1998, 3000